

عنوان مقاله:

شیوه تاریخ نگاری حال محور علم در معرض محک کیمیای حسن بن زاهد

محل انتشار:

فصلنامه روش شناسی علوم انسانی، دوره 24، شماره 94 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

رضا کوهکن - عضو هیئت علمی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

علی کاوسی رحیم - دکتری تخصصی

خلاصه مقاله:

در این مقاله نخست، شیوه تاریخ نگاری حال محور علم معرفی شده است؛ معیار، نقطه آغاز و نقطه پایان این گونه تاریخ نگاری، نظریه های علمی کنونی می باشد. از دیدگاه نگارنده، مقابله ویژگی های علوم پیشین با علم کنونی می تواند محک مناسبی در آزمون کارآمدی این شیوه باشد. بدین ترتیب، کیمیا به عنوان یک علم طبیعی در سده های گذشته لحاظ و به واکاوی کیمیای حسن بن زاهد کرمانی پرداخته می شود. آنگاه، برخی موضوعات محوری کیمیا را استخراج کرده، آنها را در مواجهه با برخی ویژگی های بنیادی علم مدرن و نیز مفروضات اساسی تاریخ نگاری حال محور قرار می دهیم. نتیجه آنکه، تفاوت های علم کیمیا با علم مدرن چنان بنیادی و شباهت های آن دو چنان اندک است که نمی توان، به رغم ادعای تاریخ نگاری حال محور، کیمیا را یک پیش تاریخ برای شیمی دانست. در بازسازی تاریخ علم به نحو عام، و تاریخ کیمیا به نحو خاص، باید با دیدگاهی جامع نگرانه، چنان عمل کرد که مباحث گسترده نظری و عملی آن، وجوه مختلف کار با مواد، فرآیندهای عملی، و نیز زبان معمایی، رمزی و باطنی کیمیا و البته مسائل انسانی و اجتماعی مرتبط با آن، به همراه یکدیگر ملاحظه شود.

کلمات کلیدی:

تاریخ نگاری علم، شیوه تاریخ نگاری حال محور، نظریه علمی، حسن بن زاهد کرمانی، کیمیا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/896054>

